

Inleiding programmeren:

Lecture 4

Martijn Stegeman en Ivo van Vulpen

Numeriek integreren

Fitten van data

Assistenten:

Wouter Meinster, Ziggy Pleunis, Wieger Steggerda, Daniël Pijn, Tim Barenbrug, Jacinta Moons, Timo Halbesma, Casper Gyurik, Joris Schefold

Week 2

- *Basis wiskunde*
- *Vergelijkingen*

Week 4

- *Numeriek integreren*
- *Fitten van data*

Week 6

- *Simulaties*

Week 7

- *Data-analyse*

Algemeen: Python syntax

Importeren van bibliotheken (libraries)

Voorbeelden bibliotheken:

math, random, time, matplotlib, ...

Voorbeeld: sinus functie (zit in de math bibliotheek)

```
>>> a = 1.00
>>> print sin(a)

Traceback (most recent call last):
  File "<pyshell#4>", line 1, in <module>
    print sin(a)
NameError: name 'sin' is not defined
>>> |
```

Option 1: Import only sin function

```
from math import sin
a = 1.00
print math.sin(a)
```

Option 2: Import full library

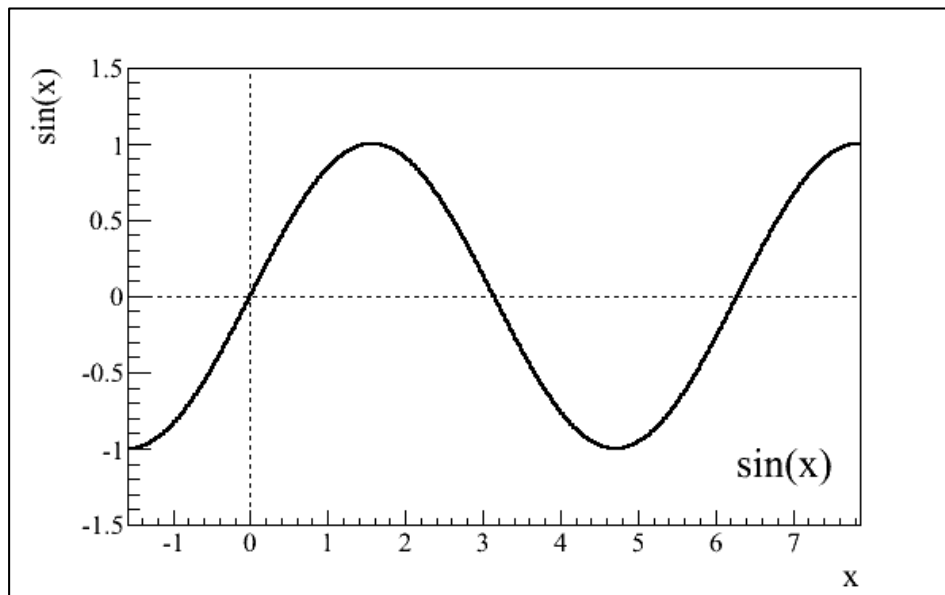
```
from math import *
a = 1.00
print sin(a)
```

Deel 1: numeriek integreren

a) Riemann-som

b) Monte-Carlo techniek

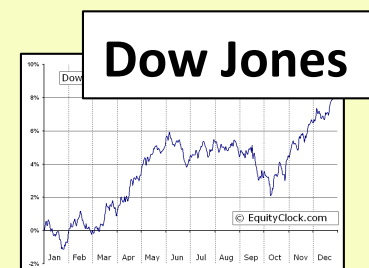
$$\int_0^{\pi} \sin(x) dx$$

Probleem: 1) niet altijd exacte parametrisatie: **beurskoers**

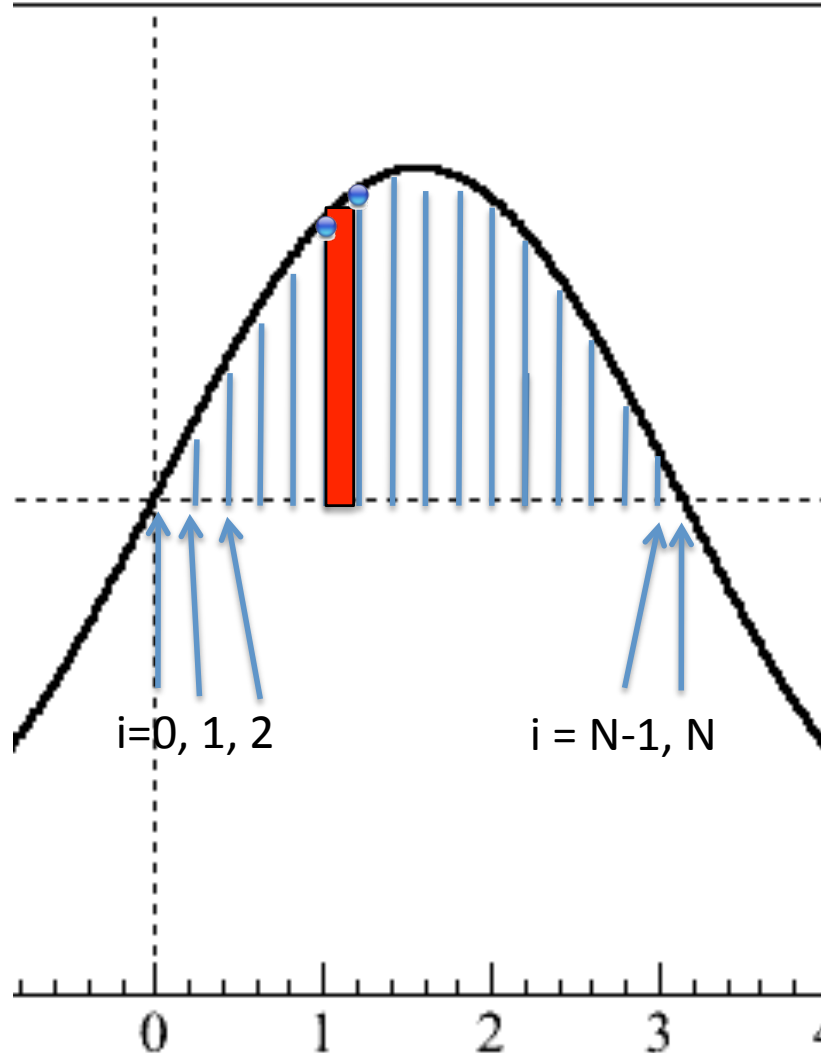
2) niet altijd een primitieve: **$f(x) = x^x$ of e^{-ax^2}**

3) hoe doet Wolfram Alpha dat ?

<http://www.wolframalpha.com/>

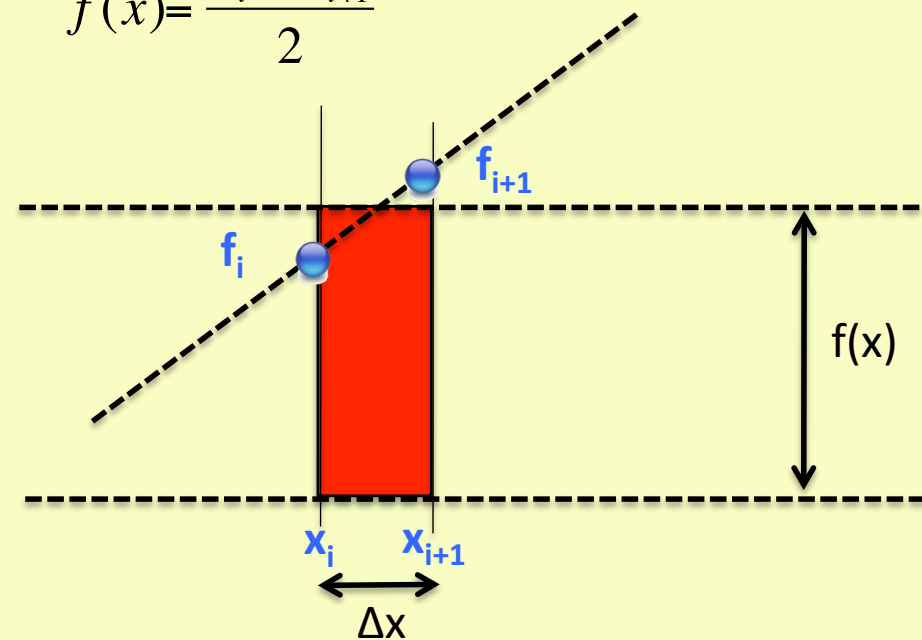
Strategie 1: Riemannsom

1) Verdeel x-as in N intervallen (x_0 t/m x_N) en bereken de y-waarden: $y_i = f(x_i)$

2) Benader $f(x)$ voor elke bin: lineair

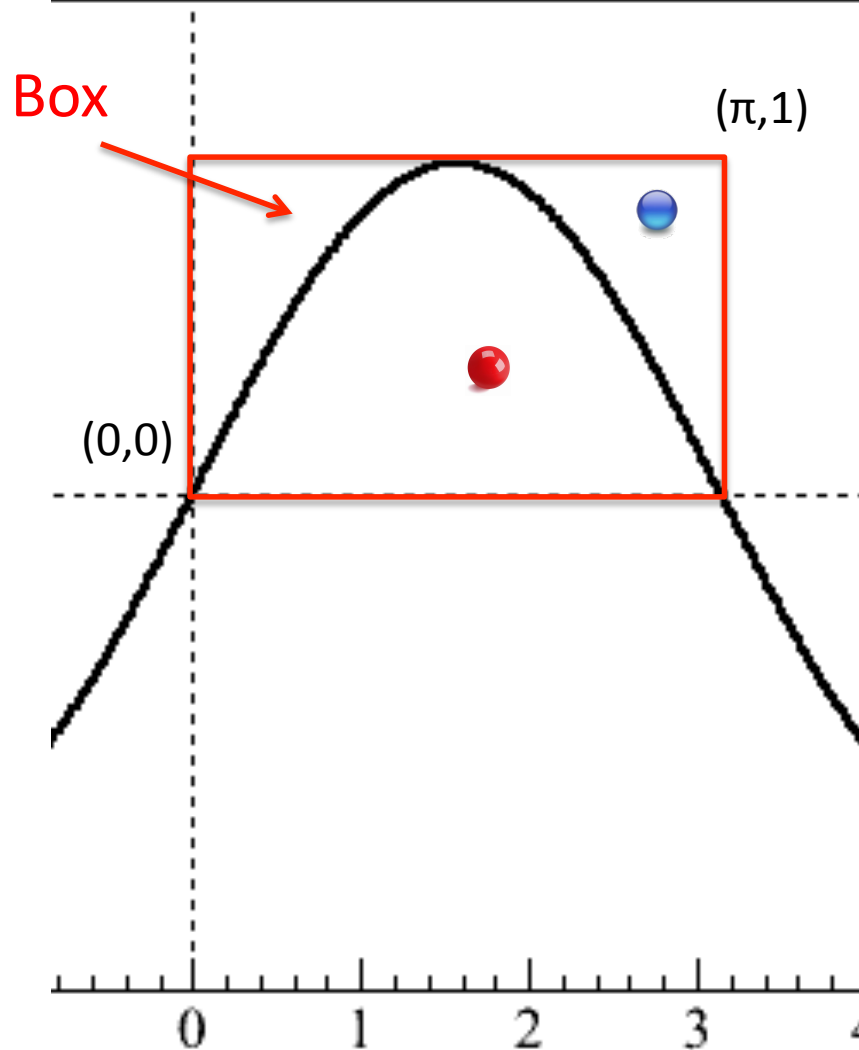
$$f(x) = \frac{f_i + f_{i+1}}{2}$$

3) Reken sommatie uit (doe dit zelf)

$$\int_a^b f(x) dx = \frac{\Delta x}{2} (f_0 + 2f_1 + 2f_2 + \dots + 2f_{N-1} + f_N)$$

Strategie 2: Monte-Carlo

- 1) Zet een box om de integratieregio heen
- 2) Gooi random punt (x_i, y_i) in de box
goed: binnen functie
fout: buiten functie
- 3) Integraal is dan fractie van 'goede' punten maal de oppervlakte van de box

$$\int_0^{\pi} \sin(x) dx = \frac{\# \text{ } }{\# \text{ } + \# \text{ } } \times \text{Box}$$

The 'Box' is represented by a red rectangle with an arrow pointing to it from the symbol π .

Random getallen in python

```
from random import *
```

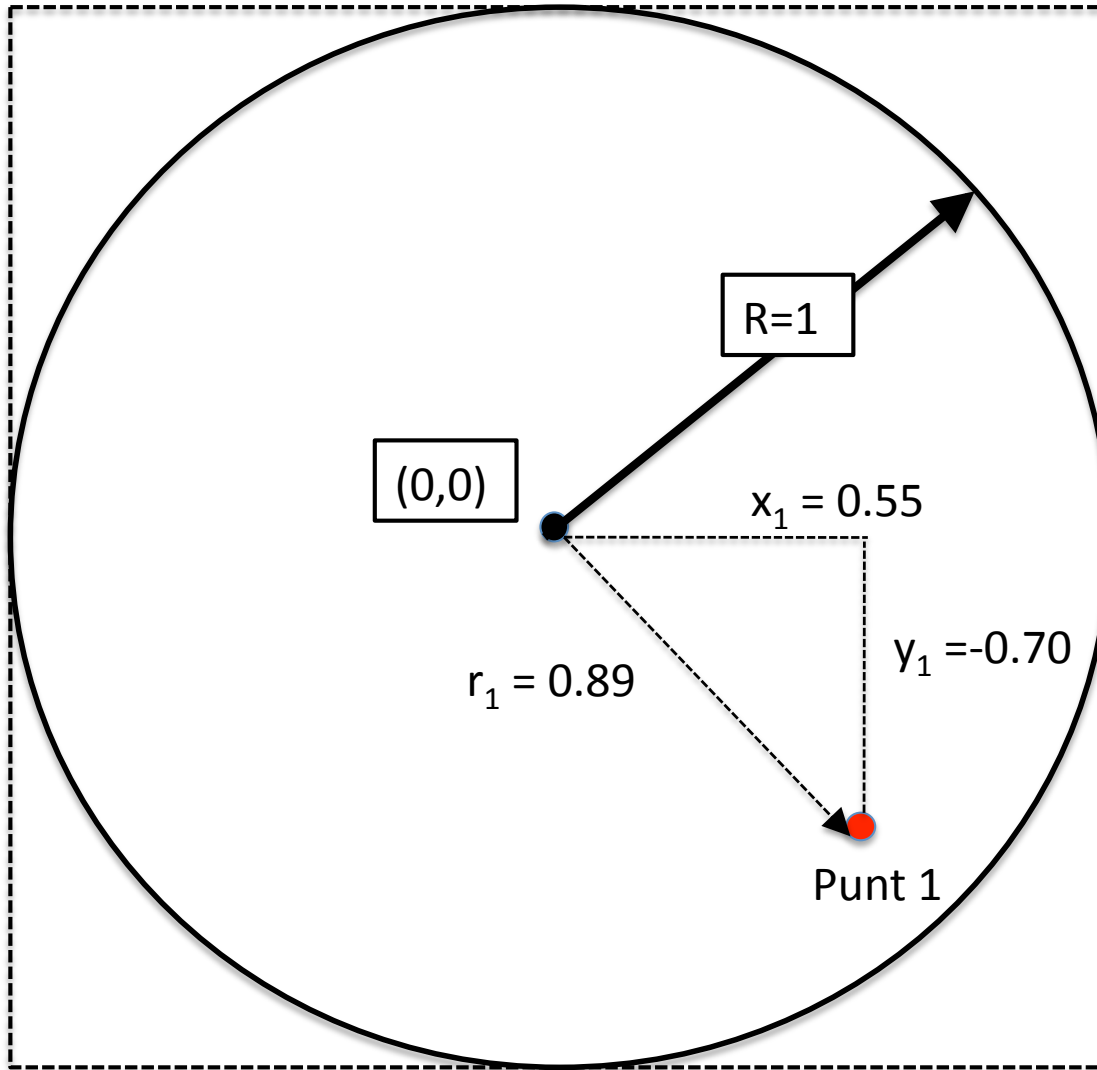
```
x = random()
```

```
print x
```

← random getal tussen 0 en 1

Hoe krijg je nou een:

- random getal tussen 0 en 2 ?
- random getal tussen -1 en 1
- random getal tussen a en b

Monte-Carlo integration

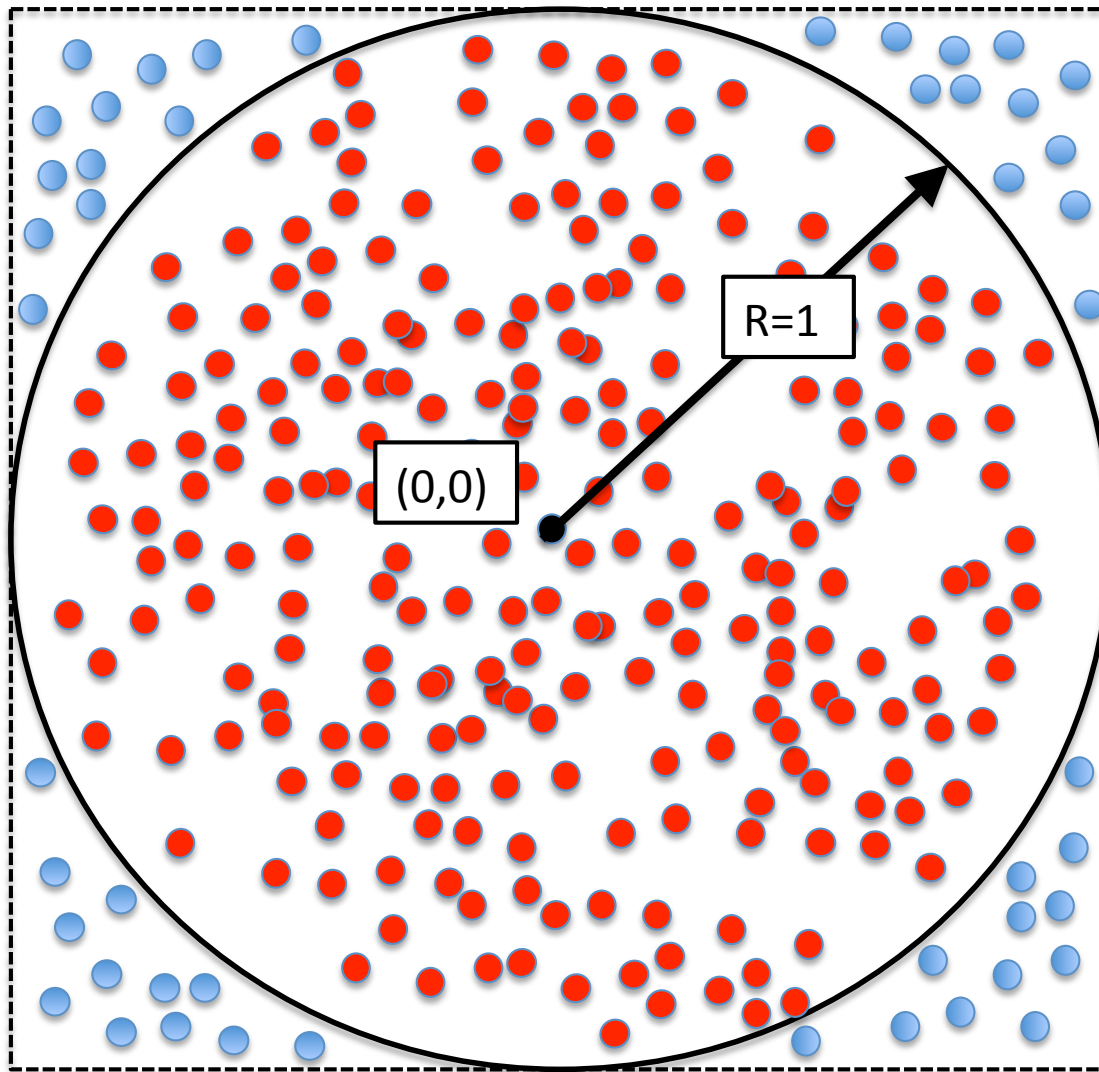
1) Gooi random punt:

1,000,000 keer

- Gooi random x : $-1 < x < 1$
- Gooi random y : $-1 < y < 1$

2) Kijk voor elk punt of het binnen de cirkel ligt

Straal cirkel = 1, dus binnen cirkel als $r = \sqrt{x^2 + y^2} < 1$

Monte-Carlo integration

1) Gooi random punt:
1,000,000 keer ofzo

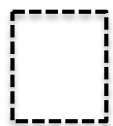
- Gooi random x : $-1 < x < 1$
- Gooi random y : $-1 < y < 1$

2) Kijk voor elk punt of het
binnen de cirkel ligt

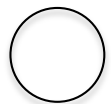
Straal cirkel = 1, dus binnen
cirkel als $r = \sqrt{x^2 + y^2} < 1$

3) Bereken 'fractie' van punten
dat binnen cirkel valt

→ f_{inside}

$$\text{opp} = 2 \cdot 2 = 4$$

$$\text{Opp} = \pi r^2 = \pi \quad (r = 1)$$

$$\pi = 4 \cdot f_{\text{inside}}$$

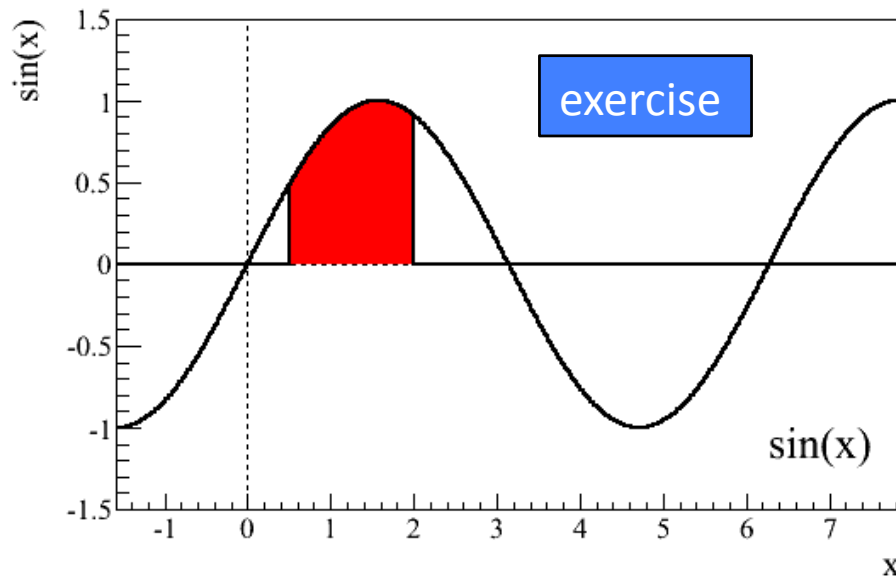
Opgaven 1 voor deze week:

$$\int_0^1 x^x dx$$

$$\int_{0.1}^{2.0} \sin(x) dx$$

$$\int_0^{\pi} \sin(x^2) dx$$

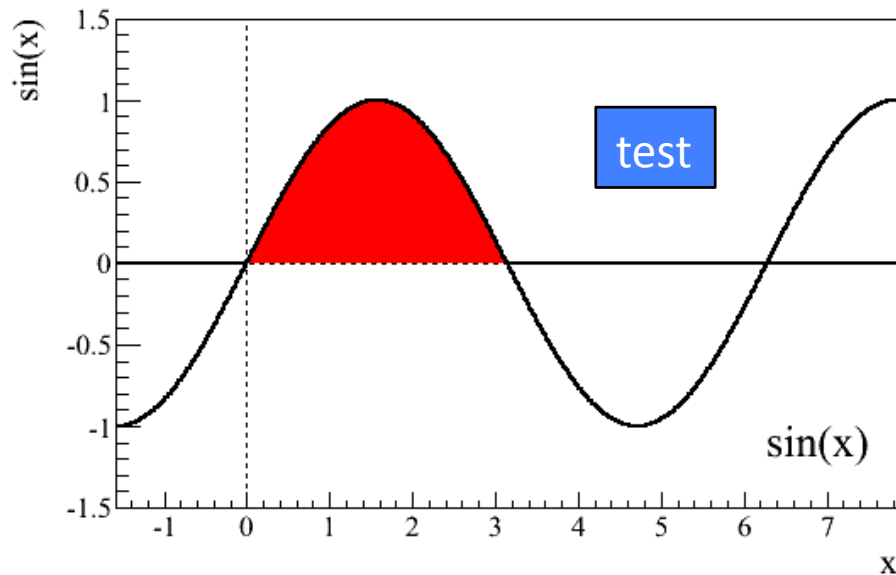
Maak altijd een grafiek en check je code door een vergelijkbare en bekende integraal te evalueren

Numerical Integration

$$\int_{0.1}^{2.0} \sin(x) dx$$

Use both sum and Monte-Carlo

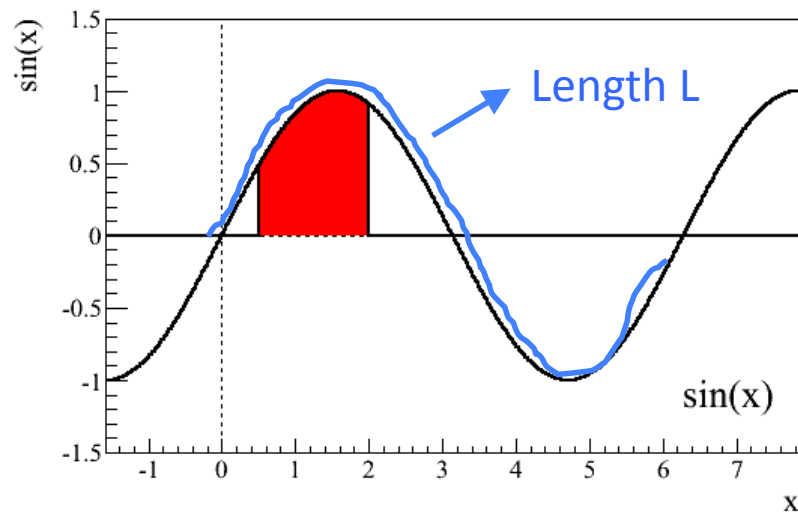

Check: known integral

$$\int_0^{\pi} \sin(x) dx$$

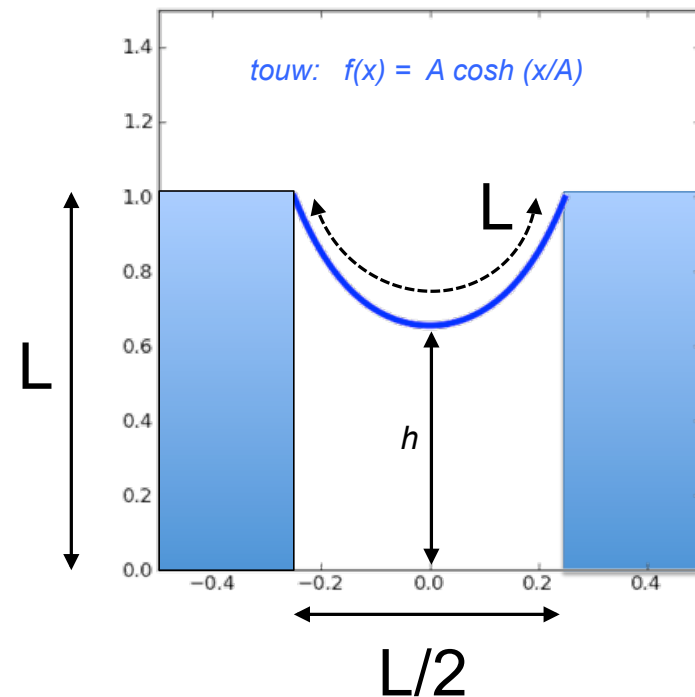
TIP: always make a plot on the screen.
Also with Monte-Carlo.

Opgave 2 voor deze week

2a) *Boglengte langs de grafiek*
 $f(x) = \sin(x)$ van $x=0$ to $x=2\pi$

hacker

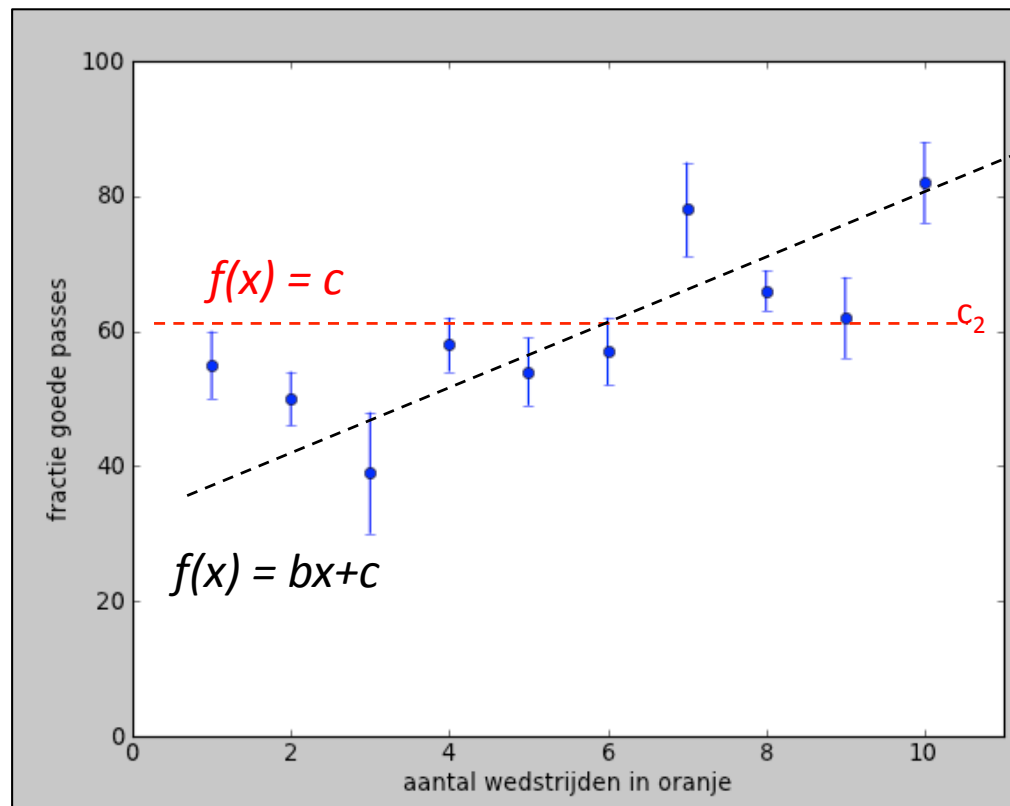
2b) *Hoe hoog hangt het touw*
boven de grond (h)

Deel 2: modelleren (data fitten)

Data set

x	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
y	55	50	39	58	54	57	78	66	62	82
σ_y	5	4	9	4	5	5	7	3	6	6

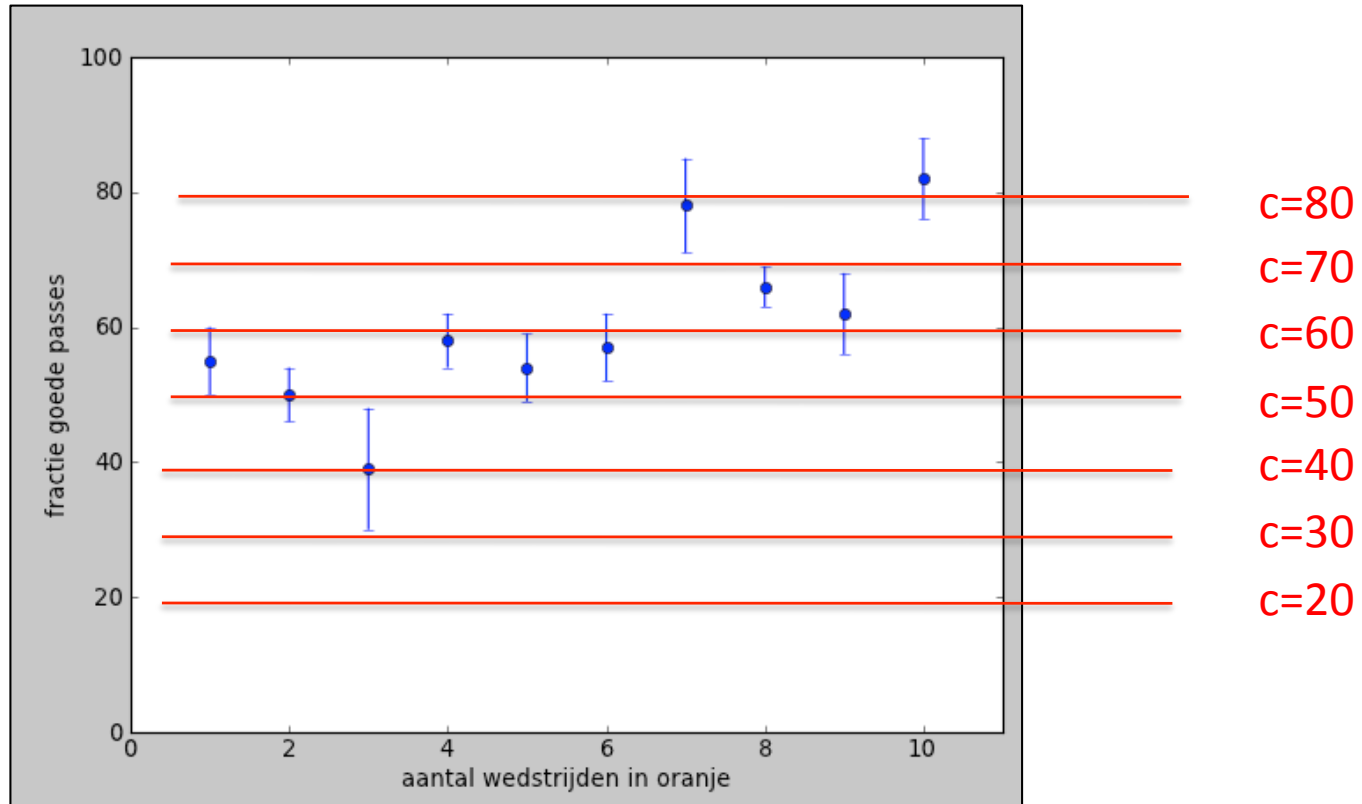
Beste beschrijving van de data ?

Opgaves:

$f(x) = c$: vind c en Δc

$f(x) = bx + c$: vind b en c

Welke waarde van c past het best ?

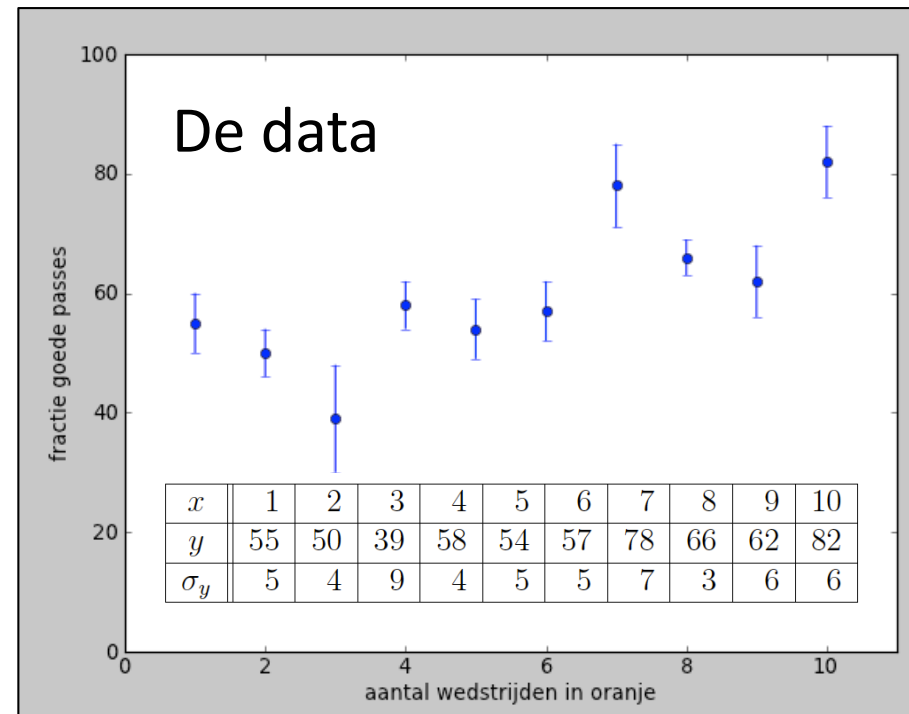
Maat van 'compatibiliteit': de χ^2 maat

Voor elke waarde van c ($f(x)$) kan je de χ^2 uitrekenen

$()$ = de afstand tussen de voorspelling en het data-punt
uitgedrukt in het aantal keer de onzekerheid op de meting

$$\chi^2 = \sum_i \left(\frac{(y_i - f(x_i | \vec{\alpha}))}{\sigma(y_i)} \right)^2$$

$\swarrow$ Som over alle data-punten
 $\downarrow$ De y-waarde van het data-punt
 $\searrow$ De voorspelling (in ons geval c)
 $\searrow$ De onzekerheid op de y-waarde

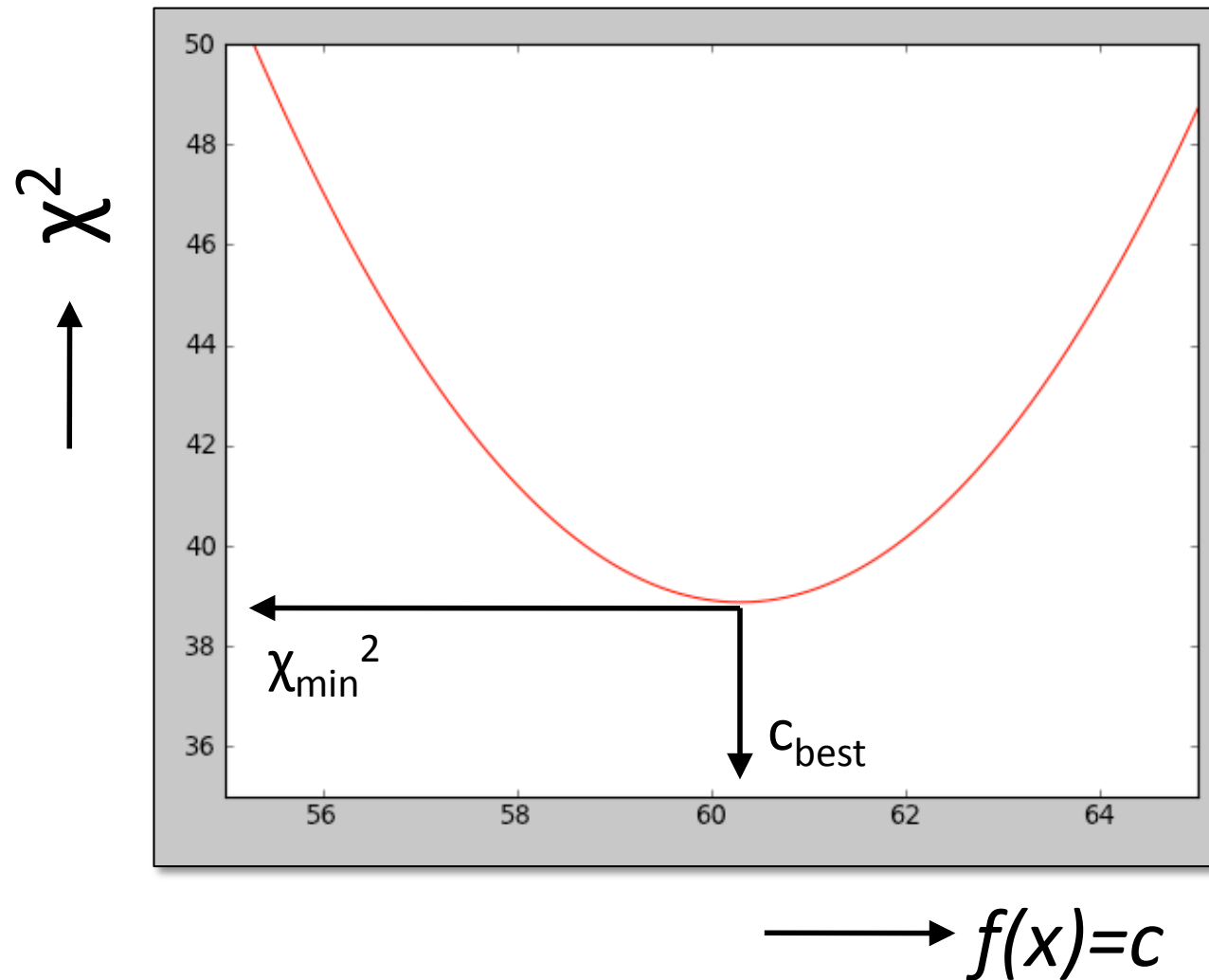

Voorbeeld: $f(x) = c = 50$:

$$\chi^2 = \left(\frac{55 - 50}{5} \right)^2 + \left(\frac{50 - 50}{4} \right)^2 + \left(\frac{39 - 50}{9} \right)^2 + \left(\frac{58 - 50}{4} \right)^2 + \left(\frac{54 - 50}{5} \right)^2 + \left(\frac{57 - 50}{5} \right)^2 + \left(\frac{78 - 50}{7} \right)^2 + \left(\frac{66 - 50}{3} \right)^2 + \left(\frac{62 - 50}{6} \right)^2 + \left(\frac{82 - 50}{6} \right)^2$$

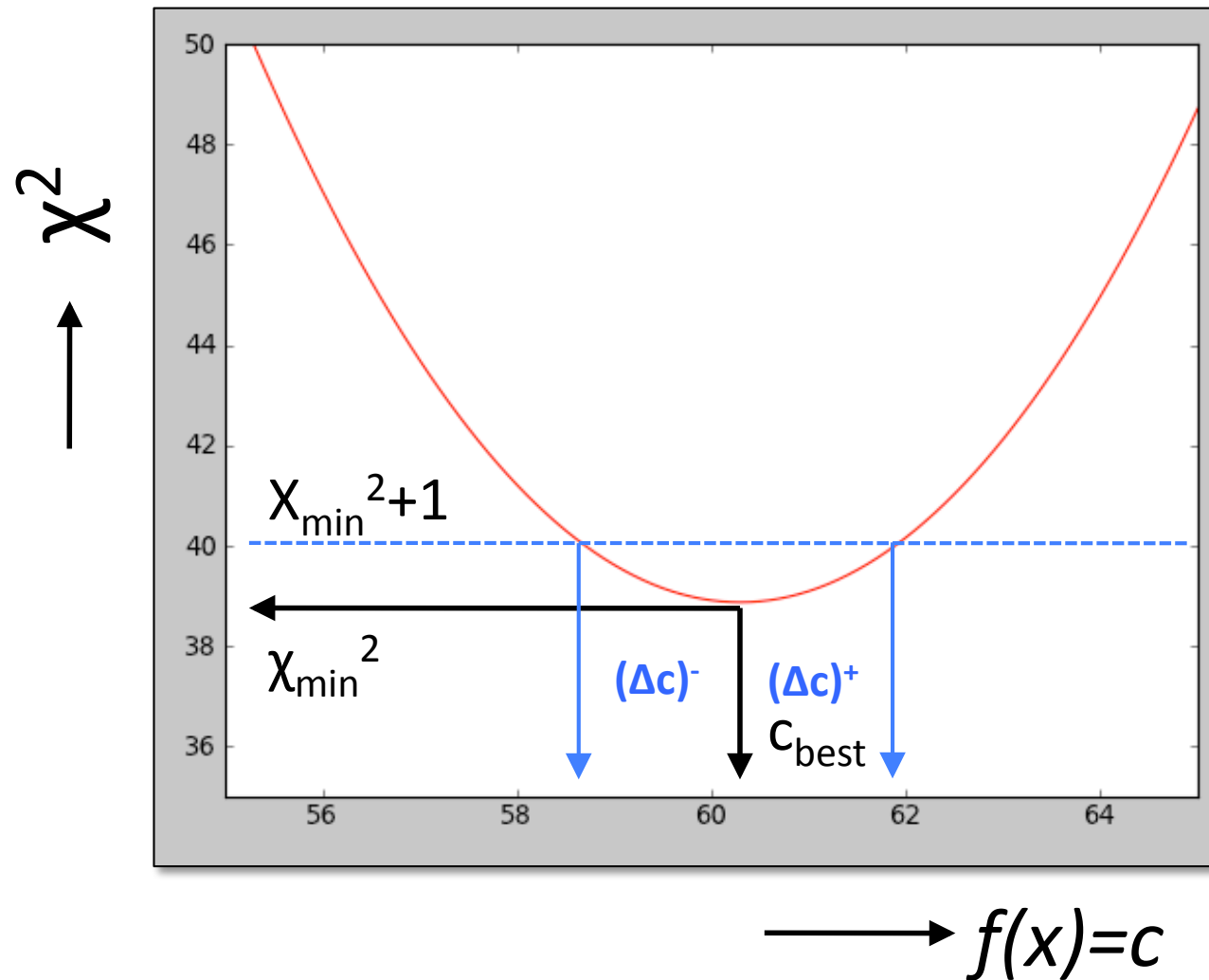
$$= 85.98$$

Issue 1: wat is de optimale waarde van de parameters in $f(x)$: c_{best} ?

De beste waarde van c is de waarde waarbij de χ^2 minimaal is ($\chi_{\min}^2$)

Issue 2: wat is de onzekerheid op c_{best} : $(\Delta c)^+$ en $(\Delta c)^-$?

De fout is gegeven door de 2 waarden waarvoor geldt: $\chi^2 = \chi_{\text{min}}^2 + 1$

Algemene mededeling

“Discussieer de strategie, maar schrijf je eigen code”

Voorbeeld:

Student 1

```
while g > 0 and f > 0:          #Kijk welke priemgetallen er zijn
    while getal/f - getal/n != 0:
        f = f - 1
        n = n - 1
    if f == 1:
        lijst.append(getal)      #Stop ze in een lijst.
        g = g - 1
        f = float(getal)
        n = getal
        getal = getal + 1
    if getal/f - getal/n == 0 and f > 1:
        f = float(getal)
        n = getal
        getal = getal + 1
        g = g - 1
```

Student 2

```
while a>0 and f>0:
    while number/f-number/n != 0:
        f=f-1
        n=n-1
    if f==1:
        numberlist.append(number)
        a=a-1
        f=float(number)
        n=number
        number=number+1
    if number/f-number/n==0 and f>1:
        f=float(number)
        n=number
        number=number+1
        a=a-1
```

- 1) Bespreek samen een **idee/strategie**, maar werk zelfstandig je **code** uit
- 2) Paar studenten doen extra opdracht aan het eind van de cursus
- 3) Volgende overtredingen worden vanaf nu aan de examencommissie doorgegeven (beide studenten)

Becijfering ingeleverde code

- Scope
- Correctness
- Design
- Style

```
5
6 Bla = [2]
7 for A in range(3,8000,2):
8     for B in range(2,A):
9         Deler = B
10        if A%B == 0:
11            Deler = Deler - 1
12            break
13        if Deler == B:
14            Bla.append(A)
15 print Bla
16
17 print "Part 2"
18
19 P = 0
20 for D in range(3,1000,2):
21     PP = Bla[D]
22     PPP = Bla[D-1]
23     V = PP - PPP
24     if V > P:
25         P=V
26 print"Het langste reeks aaneengesloten niet-priemgetallen zijn?"
27 if PP >= PPP:
28     while PP >= PPP:
29         print PP
30         PP = PP - 1
31
```

Zo dus niet